

56 כזית. וְקָרְבַּן עֹלָה אֲפִילוּ אִם לֹא נִשְׁתִּיר אֲלֵא בַּחֲצֵי יוֹת בֶּשֶׂר
57 וּבְחֲצֵי יוֹת חֶלֶב מִצְטַרְפִּים לְכוּזֵית, וְזוּרְק אֶת הַדָּם, מִפְּנֵי שֶׁקָּרְבַּן
58 עוֹלָה בּוֹלָה בְּלַיִל לְמִזְבֵּחַ, וְאִין חִילוּק בֵּין הַבֶּשֶׂר לְחֶלֶב, לְפִיכֶךְ
59 מִצְטַרְף חֲצֵי יוֹת בֶּשֶׂר עִם חֲצֵי יוֹת חֶלֶב וְזוּרְק אֶת הַדָּם. וּבְמִנְחָה
60 אֲפִילוּ בּוֹלָה כְּיִמֵּת לֹא יוֹרֵק אֶת הַדָּם, וְכַפִּי שִׁיבוּאֵר בְּהַמְשָׁךְ.
61 שׂוֹאֵל הַגִּמְרָא: מִנְחָה מֵאֵי עֵבִירָתָהּ – אִיזוּ זְרִיקָה יֵשׁ בְּמִנְחָה, הֲרִי
62 אִין בַּה דָּם. מְשִׁיבָה הַגִּמְרָא: אֲמַר רַב פְּפָא מִנְחָה הָאִמּוּרָה בְּרִייתָא
63 הִיא מִנְחָת נְסֻכִים הַבָּאָה עִם הַזֶּבֶחַ, וּמַחֲדֶשֶׁת הַבְּרִייתָא שְׂאֵם לֹא
64 נִשְׁתִּיר כּוּזֵית מִהַבֶּשֶׂר אוּ מִהַחֶלֶב, אִף שִׁמְנַחַת הַזֶּבֶחַ נִשְׁתִּירָה, אִינָה
65 מוֹעִילָה לְזִרְיקַת דָּם הַזֶּבֶחַ. כְּלָלָא דְעֵתָהּ – שְׂהִיָּה עוֹלָה בְּדַעְתָּךְ לְזוּמַר
66 הַזֵּוּאִיל וּבְהֲרִי זֶבֶחַ קָא אֲתֵי – מַכִּיזֵן שִׁבִּיחַד עִם הַזֶּבֶחַ בָּאָה מִנְחַת
67 הַנְּסֻכִים, כְּגוֹפִיָּה דְיֻבְחָא דְמֵיָא – חֲשׂוּבָה הִיא כְּגוֹפּוֹ שֶׁל זֶבֶחַ, וְיֻכַּל
68 לְזוּרֵק אֶת הַדָּם מִשׁוּם שִׁנְשִׁירָה, קָא מִשְׁמַע לָן הַבְּרִייתָא שְׂאִין
69 הַדְּבַר כֵּן, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ שִׁישָׁאֵר מְגוּף הַקָּרְבַּן כּוּזֵית.
70 חֲזַרְתָּ הַגִּמְרָא לְדַבְרֵי הַבְּרִייתָא שְׂגַם חֶלֶב שֶׁנִּשְׂאָר מוֹעִיל לְזִרְיקַת
71 הַדָּם. שׂוֹאֵל הַגִּמְרָא: מִנְחָה מֵיָלִי שְׂגַם אִם אִין בֶּשֶׂר רָאוּי לְאִכְלִיָּה
72 וְנִשְׂאָר רַק חֶלֶב שׂוּרֵק אֶת הַדָּם. מְשִׁיבָה הַגִּמְרָא: אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן
73 מִשׁוּם רַבִּי יוֹשֻׁעַ, וּמִשׁוּם רַבִּי יוֹשֻׁעַ – וְיֵשׁ שְׂאִמְרוּ זֶה מִשׁוּם רַבִּי יוֹשֻׁעַ
74 בֵּין הַנְּבִיאִים, אֲמַר קָרָא (ויקרא 1) וְזוּרְק הַכֶּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבֵּחַ ה' פִּתַּח
75 אֶהֱל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֶלֶב לְרִיחַ נִיחֻחַ לַח', וּמִשְׁמַע שְׂגַם אִם
76 נִשְׁתִּיר מִהַקָּרְבַּן 'חֶלֶב' הֲרָאוּי לְהַקְטִירָה זוּרֵק אֶת הַדָּם, וְאִף עַל פִּי
77 שְׂאִין בֶּשֶׂר.
78 שׂוֹאֵל הַגִּמְרָא: וְאֲשַׁכְּחֵן – אַכֵּן מְצִינוּ לִימוּד מִהַפְּסוּק שְׂאֵם נִשְׂאָר
79 'חֶלֶב' שׂוּרֵק אֶת הַדָּם, אַבֵּל כֹּאשֶׁר כָּל הַבֶּשֶׂר וְהַחֶלֶב אַבְדוּ, וְנִשְׂאָר
80 רַק יוֹתֶרֶת וְשִׁתֵּי כְּלָיוֹת שְׂגַם דָּם עוֹלִים עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ וְנִקְטְרִים,
81 מִנְּלָן שׂוּרֵק אֶת הַדָּם. וּמוֹכִיחָה הַגִּמְרָא שֶׁכֶּךָ הַדִּין שְׂאֵם נִשְׂאָרוֹ רַק
82 הַיּוֹתֶרֶת וְשִׁתֵּי הַכְּלָיוֹת שׂוּרֵק אֶת הַדָּם, דְּקָתְנֵי בְּסוּף הַבְּרִייתָא
83 'וּבְמִנְחָה אֲפִילוּ בּוֹלָה כְּיִמֵּת לֹא יוֹרֵק', מִדִּיִּיקַת הַגִּמְרָא, שֶׁרַק אִם
84 נִשְׂאָר מִהַזֶּבֶחַ מִנְחָה הוּא דְלֹא יוֹרֵק אֶת הַדָּם, מִפְּנֵי שְׂאִין הַמִּנְחָה
85 מְגוּף הַזֶּבֶחַ, הָא אִם נִשְׁתִּיר יוֹתֶרֶת וְשִׁתֵּי כְּלָיוֹת יוֹרֵק אֶת הַדָּם,
86 וְהַגִּמְרָא מְסַכַּמַת הַשְּׂאֵלָה מִנְּלָן.
87 מְשִׁיבָה הַגִּמְרָא: רַבִּי יוֹחָנָן דִּידֵיהּ (בבבא מצמיא) אֲמַר לִישֵׁב, שְׁלומִדִים
88 זָאת מִהַפְּסוּק (שם) וְהִקְטִיר הַחֶלֶב לְרִיחַ נִיחֻחַ לַח', כָּל חֶלֶק
89 מִהַבְּהֵמָה שְׂאֵתָהּ מְעַלָּה לְמוֹזֵבַח לְרִיחַ נִיחֻחַ וְזוֹרְקִים עֲלֵיהּ אֶת הַדָּם,
90 כְּמוֹ שִׁבְאוּאֵר בְּתַחֲלוֹת הַפְּסוּק וְזוּרְק הַכֶּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבֵּחַ ה'.
91 הַגִּמְרָא תְּבַאֵר מְדוּעַ צָרִיךְ שְׁנֵי לִימוּדִים 'וְהִקְטִיר הַחֶלֶב' וְלִרְיִחַ נִיחֻחַ'
92 לְלַמֵּד מִהּ מוֹעִיל לְהַכְשִׁיר אֶת זְרִיקַת הַדָּם. אִמּוּרַת הַגִּמְרָא:
93 וְאִיצְטְרִיךְ לְמַכְתֵּב 'חֶלֶב', וְאִיצְטְרִיךְ לְמַכְתֵּב 'לְרִיחַ נִיחֻחַ', וְאִין
94 לְשִׂאוֹל שְׂכִיזֵן שְׂמַמָּה שְׂנַאֵמַר 'לְרִיחַ נִיחֻחַ' לומִדִים שְׂכָל חֶלֶק מִן
95 הַבְּהֵמָה הַקָּרֵב עַל הַמִּזְבֵּחַ וְזוֹרְקִים אֶת הַדָּם, לְמָה יֵשׁ צוּרֵךְ ב'חֶלֶב'.
96 מְבַאֵרְתָּ הַגִּמְרָא: דְּאִי כְּתִב רַק 'חֶלֶב', הֲוֵה אֲמִינָא שְׂדוּקָא אִם נִשְׂאָר
97 'חֶלֶב' אִין – זוּרֵק אֶת הַדָּם, מִשׁוּם שֶׁהַחֶלֶב מוּחָר בְּפִירוּשׁ בְּפִסְטוֹק,
98 אַבֵּל יוֹתֶרֶת וְשִׁתֵּי כְּלָיוֹת שְׂאֵל נִכְתְּבוּ בְּפִירוּשׁ, לֹא – אִיזוּ זוּרֵק אֶת
99 הַדָּם, לִכֵּן כְּתִב רַחֲמֵינָא 'לְרִיחַ נִיחֻחַ' לְלַמֵּדךָ עַל שֶׁאֵר אִימּוּרִים. וְאִי
100 כְּתִב רַחֲמֵינָא רַק, 'לְרִיחַ נִיחֻחַ', הֲוֵה אֲמִינָא אֲפִילוּ אִם לֹא נִשְׁתִּיר
101 מְגוּף הַזֶּבֶחַ כְּלוֹם, וְרַק הַמִּנְחָה הַבָּאָה עִם הַזֶּבֶחַ נִשְׁתִּירָה, וְזוּרֵק אֶת
102 הַדָּם, לִכֵּן כְּתִב רַחֲמֵינָא 'חֶלֶב', שֶׁרַק חֶלֶב וְהַדּוּמָה לוֹ שְׂהוּא חֶלֶק
103 מְגוּף הַבְּהֵמָה, זוּרֵק אֶת הַדָּם, אַבֵּל מִשׁוּם שִׁיּוֹר מִנְחָה שְׂאִינָה מְגוּף
104 הַזֶּבֶחַ, אִיזוּ זוּרֵק אֶת הַדָּם.

משנה

105 המשנה דנה בשני עניינים: א. בקומץ שלא קידשו. ב. בקומץ שחילקו
106 והקטירו פעמיים:
107 קמץ ולאחר שקמץ לא הניחו בכלי שרת כדי לקדשו, פסול. ורבי
108 שמעון מקשיב. הקטיר קומצה פעמים – כלומר לחצאין, חציו
109 בפעם אחת, וחציו בפעם אחרת בשפה המנחה.
110

1 מקשה הגמרא: תא שמע מלשון הברייתא הראשונה, שלכאורה
2 מפורש בה שאם זרקו במזיד לא הורצה, ושלא כדברי רב שילא. שכך
3 שנינו בברייתא, דם שנטמא וזרקו, אם היה זה פשוט, הורצה
4 הקרבן, ואם היה זה פסול, לא הורצה הקרבן. ומפורש שהחילוק
5 הוא לענין הזריקה, שאם זרקו במזיד לא הורצה, אף שהטומאה
6 היתה בשוגג, ושלא כרב שילא.
7 מתרצת הגמרא: הכי קאמר, דם שנטמא וזרקו, אין חילוק בין אם
8 זרק בשוגג, ובין אם זרק במזיד, אלא הכל תלוי כיצד היתה
9 הטומאה, שאם נטמא פשוט, הורצה הקרבן. ואם נטמא פסול לא
10 הורצה הקרבן.

משנה

11 משנתינו מביאה מחלוקת האם יש לדמות לענין זה שיירי מנחה
12 לבשר זבח: בא להקריב את הקומץ ונטמא שריה של המנחה, או
13 שנשרפו שריה, או שאבדו שריה, פסולת – לשיטת רבי אליעזר
14 שסובר בקרבן בהמה דם אף על פי שאין בשר, הוא הדין במנחה
15 שאין לה שירים, שמקטיר את הקומץ ובשריה המנחה. ובפסולת –
16 ולשיטת רבי יהושע הסובר בקרבן בהמה דם אין בשר אין דם, הוא
17 הדין במנחה שאם אין לה שירים היא פסולה.
18

גמרא

19 הגמרא מביאה את דעת רב המסביר את שיטת רבי יהושע: אמר רב,
20 והוא – ודווקא שנטמאו כל שריה של המנחה, אבל אם מקצת
21 שריה נטמאו, לא נפסלה המנחה.
22 אומרת הגמרא: קא סלקא דעתך, נטמא אין, כלומר, רק בנטמא
23 חלק מהמנחה וחלקו נשאר טהור התיר רב להקטיר את הקומץ,
24 הואיל וכל המנחה לפנינו. אבל כשחלק מהמנחה אבדו ושרוף –
25 נאבד או נשרף, לא – אין מקטירים הקומץ, משום שצריך שכל
26 השירים יהיו קיימים.
27 שואלת הגמרא על רב: מאי קפבר רב, אי קפבר, שלרבי יהושע
28 שיוך – מה שנשתיר משיירי המנחה מילתא היא – יש לו חשיבות
29 ולכך מותר להקטיר את הקומץ, אם כן אפילו בשיירי מנחה שחלקם
30 אבדו ושרוף נמי יהא מותר להקטיר את הקומץ.
31 ואי קפבר רב, שלרבי יהושע שיוך לאו מילתא היא, ולכך באבדו
32 או נשרפו מקצת השירים נפסלה המנחה, ונמחה שנטמא מקצת
33 משייריה מאי מעמא לא נפסלה, והלא כאמור 'שירא לאו מילתא
34 היא', מפני דמראה ציין – שהציץ מכפר על קדשים שנטמאו. אי הכי
35 למה הכשיר רב רק כשנטמאו מקצת שיריה, כל שריה נמי, כלומר
36 הדין נותן שגם אם כל שיירי המנחה נטמאו, יקטיר את הקומץ, הואיל
37 והציץ מכפר.
38 משיבה הגמרא: לעולם קפבר רב ששירא מילתא היא – כלומר
39 שאם נשאר חלק מהשירים המנחה כשירה, ולא מפני שהציץ מכפר
40 על הטומאה. ומה שהזכיר רב 'ונטמא', לא כדי שתדייק ותאמר
41 שאם חלק מהשירים אבדו או נשרפו אין המנחה כשירה, כי באמת
42 נטמא והוא הדין לאבדו ושרוף, כלומר, דין נטמאו מקצת השירים
43 ודין אבדו או נשרפו מקצת מהשירים שוה, שהמנחה כשירה. והאי
44 דקאמר 'נטמא' – ומה שהזכיר רב דווקא נטמא ולא נאבד או נשרף,
45 מפני רישויה נקט – מכיון שהמשנה כשפירטה את המקרים הזכירה
46 נטמא בתחילה, לכך גם רב הזכיר נטמא, אבל באמת גם בנאבד או
47 נשרף חלק מהשירים המנחה כשירה.
48 הגמרא מביאה ראייה מברייתא כדברי רב בשיטת רבי יהושע:
49 בדתניא רבי יהושע אומר, כל הובחים שבתורה שנשחטו ולאחר
50 מכן נאבד או נטמא הבהר ונשתיר מהן בשר בשר העומד לאכילה,
51 או בשר חלב העומד להקטרה, וזרק את הדם כדי להתיר את
52 הבשר באכילה או את החלב להקטרה. אבל אם לא נשתיר אלא
53 כחצי יות וכחצי יות חלב, אינו זורק את הדם, שאף שביחד
54 נשתיר כזית, אכילת מזבח ואכילת אדם אינם מצטרפים לשיעור
55

59 הארץ בקיטור הכבשן, ואין כבשן מעלה קיטור עד שתצית האור
60 ברובו, כלומר, כדי שהתנור יעלה קיטור, צריך שתתפס האש ברוב
61 העצים שבתוכו, וכן בקומץ שכתוב בו (ויקרא ב ב) 'והקטיר הפהן את
62 אִזְבְּרָתָהּ', לא נחשב הקטרה רק אם משלה האור ברובו.
63 הגמרא מקשה על רבי יוחנן: אָמַר ליה רבין בר רב אדא לרבא,
64 אָמַרִי תַלְמִידֶיךָ אָמַר רב עמרם – תלמידך אמרים בשם רב עמרם,
65 תניא, אין לי אלא דברים שדרבן ליקרב בלילה, כגון אברים של
66 עולה, ופדרים – חלבי שאת קרבנות, שפעלן ומקטירן מבוא השמש
67 – אחר שקיעת החמה, ומתעבלין [נשרפין] והולכין כל הלילה
68 בולה. דברים שדרבן ליקרב ביום, כגון הקומץ והלבונה והקמרת
69 ומנחת כהנים ומנחת כהן משותף – מנחת חביטין שהכהן גדול מביא
70 בכל יום ומנחת נזבים הבאה עם הקרבן, שפעלן ומקטירן מבוא
71 השמש – אחר שקיעת החמה.
72 מפסיקה הגמרא באמצע דברי הברייתא ושואלת, איך אתה אומר
73 שמקטירן מבוא השמש שהוא לאחר שקיעת החמה, והא אמרת
74 שדברים אלו דרבן ליקרב ביום. משיבה הגמרא: אל תגרוס 'מבוא
75 השמש' אלא 'עם בא השמש', שפירושו רגע אחד קודם שקיעת
76 החמה, שמתעבלין והולכין כל הלילה.
77 חזרת הגמרא לדברי הברייתא: מניין שההעלאתם למזבח מעט לפני
78 שקיעת החמה מותרת את רוב הקטרתם לאחר השקיעה, תלמוד
79 לומר (א שם ב) 'ואת תורת העולה, ריבה'.
80 לאחר שנתבאר דברי הברייתא מקשה הגמרא על רבי יוחנן: והא
81 'עם בא השמש' – והרי ברגע אחד קודם שקיעת החמה, לא משפחת
82 לה שתצית האור ברובו של קומץ קודם שקיעת החמה. והיות
83 והקומץ צריך להיקרב ביום דווקא, נמצא שרובו הוקטר בלילה
84 ונפסל ב'שקיעת החמה'. מתרצת הגמרא: לא קשיא, כּאֵן לְקִלוּם –
85 הברייתא שהתירה להעלות סמוך לשקיעה, הוא כדי שלא יפסל
86 בלינה, שלענן זה גם רבי יוחנן מודה שאין צריך רובו. וכּאֵן לְהַתִּיר
87 – ורבי יוחנן שהצריך רובו, הוא כדי להתיר את השייכים באכילה.
88 הגמרא חזרת לדברי הברייתא: רבי אלעזר מתני לה בברייתא
89 'מבוא השמש', וכדי שלא יקשה שיש להקריבם ביום, מוקים לה
90 בפוקעין – בקפצו מן האש ונפלו, שאותם מותר להעלות בלילה. וכן
91 כי אתא רב דימי אמר רבי ינאי, שהברייתא מדברת בפוקעין.
92 שואלת הגמרא: ומי אמר רבי ינאי הכי, והא אמר רבי ינאי קמרת
93 שפוקעה מעל גבי המזבח הפנימי, אפילו קרמין – חתיכות שלימות
94 שפה, אין מחזירין אותן למזבח. ותני רב הנינא בר מניומי ברבי
95 רבי אלעזר בן יעקב, שיש לדרוש מהפסוק (א שם א) 'אשר תאכל
96 האש את העולה על המזבח', שרק עיבולי עולה שנפלו אתה
97 מחזיר, ואי אתה מחזיר עיבולי קמרת שנפלו, ואין העמיד רבי ינאי
98 הברייתא שמדברת גם על קטורת בפוקעין. משיבה הגמרא: סמי
99 מיך [תמחוק מכאן] קמרת, משום שלא נאמר בה ההלכה של
100 החזרת פוקעין.
101 הגמרא מביאה ספק בקומץ שלא הוקטר כדרכו: אמר רבי אפי בי
102 פשיט – כשהיה שונה רבי אלעזר במסכת מנחות, בעי הכי (בעי
103 רבי אלעזר) קומץ שפירדו בראש המזבח, וסידר עליו את עצי
104 המערכה מהו. האם דרד הקמרה ככה, או אין דרד הקמרה ככה,
105 תיקו.
106 הגמרא מביאה שתי ספיקות באופן הקטרת אברים: בעי תזקינה,
107 אברין של קרבנות שפירדן על המזבח, וסידר עליהן את עצי
108 המערכה מהו. האם 'וערכו בני אהרן וגו' על העצים' (א שם ב) אמר
109 רחמנא, דוקא 'על העצים' ולא להיפר, או דלמא פין דכתבי קרא
110 אהרינא (א שם א) 'אשר תאכל האש את העולה על המזבח', שמשמע
111 שהעולה על המזבח ולא על העצים, לפיכך אי בעי הכי עביד – אם
112 ירצה יסדר אברים על עצים, ואי בעי הכי עביד – יסדר אברים על
113 המזבח, תיקו.
114 בעי רבי יצחק נפחא, אברין שפירדן בעידי עצי המערכה מהו.
115 מבאר הגמרא: אליבא דמאן דאמר שבשכתוב 'על' פירושו על
116 ממש, לא תיבעי לה, שבדאי יש להניח האברים על העצים ממש,

1 והישב עליה, כלומר, בעוד הקומץ בשמאלו חשב לאכלה בין חוץ
2 למקומו – חוץ לעזרה, בין חוץ לזמנו – לאחר יום ולילה, פסול ואין
3 בו ברת – אין האוכלה ענוש כרת. שאף שבחוץ לזמנו יש ענוש כרת,
4 כאן אינו ענוש כרת, מפני שאין המחשבה מפגלת אלא בראוי
5 לעבודה (לעיל ה). ושמאל שלא בכלי אינו כשר.
6 (לישנא אחרינא) [בימינו] – קמץ בימין ובעודו בימינו הישב עליה
7 מחשבת חוץ למקומו, פסול ואין בו ברת. מחשבת חוץ לזמנו,
8 פיגול ותיבין עליו ברת, דברי רבי אלעזר ורבי שמעון. והכמים
9 אומרים פיון שנתנו לשמאל פסלתו מתנתו – העברת הקומץ
10 מימין לשמאל פסלתו, ושוב אין לו תקנה, וכפי שיבואר בסמוך.
11 מבאר הגמרא את דברי חכמים: מאי טעמא שחכמים טוברים
12 שלאחר שנתן את הקומץ לשמאל אין לו תקנה. משיבה הגמרא:
13 משום דבעי קדושה בכלי – שצריך לקדש את הקומץ בכלי שרת,
14 וכיון שנתנו לשמאל, נעשה בדם הזבח שנשפך מצואר פהמה על
15 הרצפה, ואספו בכלי שפסול, כי קידוש הקומץ בכלי שרת שזה
16 לקבלת הדם בזבח.
17 הגמרא מקשה על רב נחמן: מפלל דרבי אלעזר ורבי שמעון שאמרו
18 שאם העביר הקומץ לשמאלו יחזיר לימינו, לא בעו [הצריכו] מתן
19 בלל, שאם כן לא היו מותרים להחזירו לימינו וכמו שאמרנו בדעת
20 חכמים. וקשה על רב נחמן שאמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש
21 כלי. אומרת הגמרא: תיובתא דרב נחמן תיובתא.
22 הגמרא מבאר את הברייתא לרבי יהודה בריה דרבי חייה ורבי ינאי.
23 אומרת הגמרא: לרבי יהודה בריה דרבי חייה שאמר בדעת רבי
24 שמעון 'בא לעובדה ביד עובדה ביד', הברייתא הזאת שלרבי
25 שמעון מחזיר לימין, מסייעא ליה, שכיון שעובדה ביד יש לו לעובדה
26 בימין. אבל לרבי ינאי שהכשיר להקטיר בשמאל, לימא תיהוי
27 תיובתא, שכאן מבואר שיש לו להחזיר לימין. מבאר הגמרא: אמר
28 לה רבי ינאי, אלא דאמרי פתנא דהקמרת – דברי כהנא לעיל
29 שאמר הקטר חלבים ואברים וכו', הקומץ וכו' שהעלן בין ביד בין
30 בכלי בין בימין ובין בשמאל כשרין, הרי שגם אם בא לעובדה ביד
31 שמאל רשאי, ולא ללצדדים קתני – ואינינו מפרש כרבי יהודה שאמר
32 'לצדדים קתני', שאם עובדה ביד יעבדנה בימין, ואם עובדה בכלי
33 יעבדנה בשמאל, ונמצא שיש תנא כמותי. והברייתא שיחזיר לימינו
34 אכן אינה כשיטתי.
35 שנינו במשנה: הקטיר קומצה פעמים בשנה. הגמרא מביאה
36 מחלוקת האם פעמים דווקא: אמר רבי יהושע בן לוי, פעמים ולא
37 פעמי פעמים – רשאי לחלק את הקומץ לשני חלקים ולא לשלשה.
38 ורבי יוחנן אמר פעמים ואפילו פעמי פעמים – רשאי לחלק הקומץ
39 גם לשלשה חלקים. מבאר הגמרא במה נחלק: מאי בינייהו.
40 משיבה הגמרא: אמר רבי ירמא, יש קומץ פחות משני זיתים –
41 האם צריך שיהא בקומץ לפחות שיעור שני זיתים או לא. והאם יש
42 הקמרה פחותה מבצית, איבא בינייהו – בין רבי יהושע בן לוי לרבי
43 יוחנן. רבי יהושע בן לוי סבר אין קומץ פחות משני זיתים, ולכן
44 מהמשנה שהכשירה פעמים, אין להוכיח על פעמי פעמים, כי רק
45 כשמחלק הקומץ לשנים יש בכל חלק כזית, אבל במחלק לשלשה,
46 אין בכל חלק כזית, ואין הקמרה פחותה מבצית. ורבי יוחנן סבר
47 יש קומץ פחות משני זיתים, ויש הקמרה פחותה מבצית – כיון
48 שהכשירה המשנה פעמים, אף שאין הכרח שבכל חלק יהיה כזית,
49 שהרי יש קומץ פחות משני זיתים, כך יש להכשיר גם אם חילק
50 לשלשה.
51 הגמרא מביאה מחלוקת מאימתי מותרים שיייר המנחה באכילה:
52 איתמר, קומץ שהתחיל להקטירו מאימתי מותר שיריים באכילה.
53 רבי הנינא אומר משמשלה [משנתפס] בו את האור – לאחר
54 שנתפס האש במקצתו. רבי יוחנן אמר משתצית בו את האור
55 ברובו – לאחר שהאש שלטה ברובו.
56 הגמרא מבאר את שיטת רבי יוחנן: אמר ליה רב יהודה לרבה בר
57 רב יצחק, אפקרה לה טעמא דרבי יוחנן שהצריך משילת האור
58 ברובו. אמר קרא (בראשית י כח) אצל הפיכת סדום והנה עלה קיטור

גמרא

1 הגמרא מביאה כמה דעות בשיטת רבי שמעון, הדעה הראשונה:
 2 **אמר רבי יהודה בריה דרבי חייא, מאי טעמא דרבי שמעון** שסובר
 3 שאם לא נתן את הקומץ בכלי שרת המנחה כשירה, **אמר קרא** (שם)
 4 **והקטירו** המין חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים היא
 5 **כחטאת וכאשם**, הקיש הכתוב את המנחה לחטאת ולאשם, ולמדנו
 6 מזה, שאם **בא לעובדה** – אם בא לעשות את עבודות הקומץ ביד
 7 ולא בכלי שרת, **(כחטאת)**, **עובדה בימין**, בקרבן חטאת שדמו נוזק
 8 באצבע ימין ולא בכלי שרת.

9 ומוזה שהפסוק הקיש מנחה גם לאשם, למדנו שאם ירצה להניח את
 10 המנחה **בכלי** יוכל לעובדה – לעשות עבודתה כאשר מחזיק את
 11 הכלי **בשמאל כפאשם**, כלומר, כמו אשם, שלדעת רבי שמעון זריקת
 12 דמו בכלי, האוחז ביד שמאלו של הכהן, כך גם המנחה שהוקשה
 13 לאשם יכול להניח הקומץ בכלי ולזרוק על גבי המזבח בשמאלו.

14 מביאה הגמרא דעה שניה בשיטת רבי שמעון: **ורבי נאי אמר**
 15 שטעמו של רבי שמעון שאין צריך כלי הוא **בין שנקמצו מתוך כלי**
 16 **שרת מעלהו על גבי המזבח ומקטירו** **אפילו בהמינו** (באבנטו),
 17 **ואפילו במקודה של חרש** – כד של חרס.

18 מביאה הגמרא דעה שלישית בשיטת רבי שמעון: **רב נחמן בר יצחק**
 19 **אמר, הכל מודים** (גם רבי שמעון) **בקומץ שמעון קדוש בכלי**
 20 שרת לאחר שנקמץ, אלא שסובר רבי שמעון, שלאחר שקידשו כלי
 21 שרת יכול לקחתו בידו ולהקטירו על גבי המזבח.

22 הגמרא מקשה על רבי יהודה בריה דרבי חייא: **מיתבי, שנינו**
 23 **בבביתא** (תוספתא דבביתא פ"א ה"ח), **הקטר חלבין ואברים ועצים של**
 24 **מערכה שהעלו למזבח בין ביד בין בכלי בין בימין ובין בשמאל**
 25 **בשרין, הקומץ והקטורת והלבונה שהעלו למזבח בין ביד בין**
 26 **בכלי בין בימין בין בשמאל בשרין**, הרי מבואר שרשאי הכהן
 27 להקטיר הקומץ ביד בין בימין ובין בשמאל, והתיבא – פירכא
 28 לדברי רבי יהודה בריה דרבי חייא שסובר שכשמקטיר ביד מקטיר
 29 רק בימין, וברייתא זו המכשירה הקטרת קומץ ביד, בהכרח לדעת רבי
 30 שמעון שנשתי, שסובר קומץ כשר ללא כלי שרת.

31 מתרצת הגמרא: **אמר לך רבי יהודה בריה דרבי חייא, לצדדין**
 32 **קתני**, כלומר מה שנשנה בבביתא 'בין בימין בין בשמאל', אין
 33 פירושו שרשאי לאחוז את הקומץ בין בימין ובין בשמאל, אלא שאם
 34 בא לאחוז את הקומץ ביד, יש לו ליתלו בימין דווקא, ואם בא לאחוז

35 **בכלי**, רשאי ליתלו בין בימין ובין בשמאל, וזה הוא כרבי יהודה
 36 שסובר, שאם בא לעובדה ביד יטלו בימין, ואם בא לעובדה בכלי,
 37 יטלו בין בימין ובין בשמאל.

38 הגמרא מקשה על רב נחמן שסובר שאף לרבי שמעון צריך לקדש את
 39 הקומץ בכלי שרת: **תא שמע** שלא כדברי רב נחמן. שנינו בבביתא,
 40 **קמצו שלא מתוך כלי שרת, וקידשו** – לאחר שקמצו נתנו **שלא**
 41 **בכלי שרת**, וכך העלו על גבי המזבח, **והקטירו שלא בכלי שרת**,
 42 **פסול** הקומץ, מפני שלא נתקדש הקומץ, וקומץ שלא נתקדש פסול.
 43 **רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין את הקומץ במתן לתוך הכלי**
 44 ואפילו שאינו כלי שרת, וקשה על רב נחמן שאמר שגם לרבי שמעון
 45 צריך קידוש קומץ בתוך כלי שרת דווקא.

46 מתרצת הגמרא: אל תפרש בדברי הבביתא 'במתן כלי' שאין צריך
 47 כלי שרת, אלא כך **אימא** – תגרסו בדברי הבביתא, מאימתי אין
 48 צורך בכלי שרת, **במתן כלי ואילך** – לאחר שניתן הקומץ בכלי
 49 שרת ונתקדש, שוב אינו טעון כלי שרת, אלא יכול להוליכו
 50 ולהקטירו שלא בכלי שרת. ולעולם גם רבי שמעון מצריך כלי שרת
 51 לקדש את הקומץ.

52 הגמרא מקשה עוד קושיא על רב נחמן: **תא שמע** ראייה שלא כרב
 53 נחמן שאמר שגם רבי שמעון מצריך לקדש את הקומץ בכלי שרת.
 54 שנינו בבביתא, **והכמים אומרים**, הרמת הקומץ מן המנחה **מעון**
 55 **כלי שרת, כיצד, קמצו מתוך כלי שרת, ומקדשו בכלי שרת,**
 56 **ומעלו ומקטירו בכלי שרת.** ורבי שמעון אומר **בין שקמצו מתוך**
 57 **כלי שרת, מעלו למזבח ומקטירו שלא בכלי שרת ודין** – הקומץ
 58 שהוקטר על גבי המזבח כשר. ומבואר בבביתא שלדעת רבי שמעון
 59 אין צורך לקדש את הקומץ בכלי שרת, וקשה על רב נחמן שאמר
 60 שצריך לקדשו.

61 מתרצת הגמרא: אל תפרש את דברי הבביתא בדעת רבי שמעון,
 62 שאין צריך ליתן את הקומץ בכלי שרת לקדשו, אלא כך **אימא**
 63 (תגרסו), **בין שקמצו וקדשו על ידי שנתנו בתוך כלי שרת** אינו
 64 טעון עוד כלי שרת, אלא **מעלו ומקטירו** ללא כלי שרת ודין.

65 הגמרא מביאה עוד קושיא על רב נחמן: **תא שמע** ראייה שלא כרב
 66 נחמן. שנינו בבביתא, **קמין בימינו** ולא נתן בכלי שרת, **ונתנו**
 67 **בשמאל, יחזיר לימינו**, שהיות שקמץ בימין גם שאר העבודות
 68 צריכות להיעשות בימין. אבל אם לאחר שנתן **בשמאלו**

1 **בכר**, אולם אם **אינה באה והב, אינה באה בכר**. עוד נאמר במעשה
 2 המנורה (שם כה לא) **ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה**
 3 **ירכה וקנה וביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה ידיו**, ודורשת הבביתא,
 4 שאם **באה והב, באה נביעים כפתורים ופרחים**, אולם אם **אינה**
 5 **באה והב, אינה באה נביעים כפתורים ופרחים**. ומוכח מהבביתא,
 6 שמנורה משאר מיני מתכות כשירה.

7 שואלת הגמרא: **ואימא נמי** – אמור ולמד מפסוק זה גם שאם **באה**
 8 **והב, באה קנים**, אולם אם **אינה באה והב, אינה באה קנים**, שהרי
 9 בפסוק זה נאמר גם הציווי לעשותה עם קנים. משיבה הגמרא: **ההוא**
 10 – מנורה שאין ביציה קנים, אינה נקראת 'מנורה' אלא 'פמונו' –
 11 מנורה קטנה מיקרי – היא נקראת.

12 הגמרא מביאה ברייתות נוספות לענין דרשת 'מקשה' 'מקשה' הנוכר
 13 לעיל: נאמר בתורה (במדבר ח ד) **וזה מעשה המנרה מקשה זהב,**
 14 ודורשת הבביתא, שאם **באה והב, באה מקשה**, כלומר מחתיכה
 15 אחת, אולם אם **אינה באה והב, אינה באה מקשה**.

16 בהמשך פסוק זה נאמר שוב 'מקשה' ו'זה מעשה המנורה מקשה זהב
 17 עד ירכה עד פרחו מקשה היא' (שם). שואלת הגמרא: 'מקשה'

18 **דסיפא למאי אתא** – למה הוא בא, שהרי הוא מיותר. משיבה
 19 הגמרא: **למעוטי חצוצרות**, שאם נעשו מכמה חתיכות, כשירות,
 20 **דתניא, חצוצרות** שהיו תוקעים בהן בבית המקדש בשעת הקרבת
 21 הקרבנות, **היו באים מן העשת** – מחתיכה אחת שלימה שמכה עליה
 22 בקורנס עד שהיא נהיית בצורת חצוצרה, **ומן הכסף. עשאם מן**
 23 **הגרוטאות** – מחתיכות כסף שבור, **בשרים, משאר מיני מתכות,**
 24 **פסולים**. הרי שעשייתן ממקשה אינה מעכבת.

25 מקשה הגמרא: **ומאי שנא** – מה שונה **משאר מיני מתכות**
 26 **שפסולים**, משום **דכתוב** (במדבר א ב) **עשה לך שתי חצוצרות כסף,**
 27 **ולשון 'הויה' ו'דיו לך למקרא העדה'** (שם), ולומדים מכך שעשיית
 28 החצוצרות מכסף מעכבת, ואם כן, אם עשאן **מן הגרוטאות נמי** –
 29 גם יהיו פסולות, שהרי נאמר בהן (שם) **מקשה תעשה אתם** ולשון
 30 **'הויה'**, מתרצת הגמרא: **מיעט דחמנא** – מיעטה התורה לנפי מנורה
 31 וכתבה **מקשה היא**, ודורשים שדווקא **'היא'** – המנורה שנעשתה
 32 מן הגרוטאות, פסולה, **ולא החצוצרות**.

33 הגמרא מביאה ברייתא בענין החצוצרות: **תנו רבנן בבביתא, כל**
 34 **הכלים**